

СУЧАСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ І ПРАКТИЧНИХ АСПЕКТІВ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗГЛЯДУ ВИБОРЧИХ СПОРІВ¹

Адміністративна юстиція як спеціальний інструмент захисту публічних прав, свобод, інтересів практично була втілена 2005 року. Кодексом адміністративного судочинства України передбачався розгляд та вирішення публічно-правових спорів за участю фізичних і юридичних осіб, суб'єктів владних повноважень. Так, проголошено, що завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, зокрема на виконання делегованих повноважень шляхом справедливого, неупередженого та своєчасного розгляду адміністративних справ (ч.1 ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України).

Серед публічно-правових спорів, віднесених до юрисдикції адміністративних судів, – виборчі спори, що часто виникають в Україні під час будь-яких виборчих процесів. Здійснення й дотримання виборчих прав громадян – одна з гарантій демокра-

тичного й законного формування органів державної влади, утвердження й реалізації верховенства права.

Попри законодавче врегулювання спеціалізованого судового захисту виборчих прав, наявність численних нормативно-правових актів, які описують зміст і реалізацію таких прав, нерозв'язаними до цього часу залишаються теоретико-прикладні проблеми розгляду виборчих спорів. Нагальність наукового обґрунтування розгляду таких спорів зумовлена також міждисциплінарною природою виборчих правовідносин. Можемо говорити про конституційно-, адміністративно- та адміністративно-процесуальну природу виборчих спорів.

З огляду на складнощі й неоднозначність застосування національного виборчого законодавства та неусталеність судової практики суб'єктивних виборчих прав, існує об'єктивна потреба ґрунтового, монографічного дослідження означених проблем.

Гідним внеском у справу подолання проблем судового захисту виборчих прав, розгляду виборчих спорів слід визнати монографічне дослідження Смоковича Михайла Івановича «Правове регулювання розгляду виборчих спорів: теоретичний і практичний аспекти».

¹ Смокович М. І. Правове регулювання розгляду виборчих спорів: теоретичний і практичний аспекти : монографія / М. І. Смокович. – К.: Юрінком Інтер, 2014. – 576 с.

У монографії з використанням методів наукового пізнання й емпіричного матеріалу критично оцінено теоретичні підстави забезпечення правового регулювання порядку розв'язання виборчих спорів, судовий контроль виборчого процесу як елемент конституційного забезпечення народовладдя в Україні, особливості правового регулювання розв'язання адміністративними судами виборчих спорів. Зокрема вказується, що виборчий процес як одна з процедур, що забезпечує належну організацію влади, є проявом здійснення абсолютної процедурної справедливості в правовій системі держави. Вибори забезпечують легітиміацію публічної влади за процедурою: публічна влада вважається авторитетною через те, що вона сформована за певною, визнаною суспільством, процедурою.

Дослідження здійснено з використанням значної кількості монографічної, довідкової, аналітичної літератури, узагальнень судової практики, висновків судових рішень Європейського Суду з прав людини, Конституційного Суду України, адміністративних судів, з урахуванням практики функціонування суб'єктів публічної адміністрації.

За результатами ґрунтовного опрацювання науково-теоретичного й емпіричного матеріалу автором сформульовано пропозиції щодо вдосконалення виборчого законодавства, доведено, що принцип стабільності виборчого законодавства є запорукою ефективного судового захисту виборчих прав, запропоновано авторське розуміння правового регулювання ор-

ганізації роботи адміністративних судів під час виборчого процесу.

Особливу увагу зосереджено на дослідженні уніфікації та стабілізації правового врегулювання розгляду виборчих спорів і приведенні його відповідно до міжнародних стандартів.

Автор зазначає, що найкращим способом імплементації рекомендацій міжнародних організацій у національне законодавство та узгодження всіх подібних процедур виборчого процесу в різних видах виборів є розробка та прийняття Виборчого кодексу України, в якому необхідно врегулювати ключові проблемні питання, які виникали в Україні під час проведення різних видів виборів.

Цінність монографії полягає також у тому, що вона містить у собі сучасні знання щодо розгляду виборчих спорів, корисні як для студентів, аспірантів, викладачів, так і суддів загальної та конституційної юрисдикції, посадових осіб органів державної влади, місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ, організацій, представників політичних сил.

**Професор кафедри
адміністративного права
юридичного факультету
Київського національного
університету
імені Тараса Шевченка,
заслужений юрист України,
доктор юридичних наук,
професор** **А. І. Берлач**

*Рецензія надійшла до редакції
12.11.2014*